

КВІТНИКОВЕ ОФОРМЛЕННЯ ПРИБУДИНКОВИХ ТЕРИТОРІЙ МІСТА ХАРКІВ

Заволодько Є.Н., гр. 206-216-01

Познякова С.І., канд. с.-г. наук, доц.
Державний біотехнологічний університет

На сучасному етапі розвитку суспільства актуальною є проблема оздоровлення природного середовища та створення сприятливих умов для життєдіяльності людини. Важливу роль при цьому відіграє зелене будівництво і господарство. За його допомогою зберігається гармонійний зв'язок людини з природою, здійснюється оздоровлення життєвого середовища людей, поліпшуються умови їх праці та відпочинку.

Високоєфективним декоративним елементом є квіткове оформлення. Різноманітність кольорів та форм, можливість використання квітів у нескінченній кількості яскравих, кольорових поєднань дозволяють користуватись квітами як палітрою художника. Квіткове оформлення є складовою частиною зеленого будівництва. Квіти прикрашають парки, сквери, житлові квартали, території шкіл та інших закладів. Квіти завжди були і будуть найкращою прикрасою наших вулиць і будинків. Маючи великий емоційний вплив, вони створюють головні акценти в колоритному оформленні зелених насаджень.

В озелененні прибудинкових територій, в парках, скверах Харкова застосовують найрізноманітніші прийоми квіткового оформлення: клумби, рабатки, бордюри, міксбордери, стрічки, солітери, групи, масиви, модульні квітники, кам'яні сади, розарії, квіти в ємностях, сади безперервного цвітіння. Харків був і залишається квітучим містом.

Основними принципами, які забезпечують високий художній рівень квіткового оформлення, виступають: єдність ідейно-композиційного помислу, пропорційність, масштабність, контрастність, ритмічність. Ритм у садово-парковій композиції досягають чергуванням одного чи кількох елементів за їх висотою, забарвленням, об'ємом [1, 2].

Симетрія композиції забезпечується застосуванням зорового врівноважування частин навколо осі чи композиційного центру однакових за формою, структурою, розмірами і кольором. Кожна композиція повинна бути врівноваженою відносно її центру.

Пропорційність у квітковому оформленні є гармонійна співрозмірність загальних пропорцій головних і другорядних елементів, починаючи з вирішення загальної схеми і закінчуючи внутрішніми контурами й деталями окремих елементів квітника.

Контрастність – це закономірність, за допомогою якої можна виділити або підкреслити декоративні особливості квітника. Контрастність може складатися з підбору рослин, різних за висотою, формою, кольором [1, 2].

Залежно від місця розташування та призначення, квітники у Харкові мають різні форми, розміри та композиційні рішення (рис. 1, 2).

Рисунок 1 – Петунія гібридна в озелененні прибудинкової території

Рисунок 2 – Квітник з чайно-гібридними трояндами в сквері Індустріального району

Розрізняють два принципи планування квітників: регулярний і пейзажний. Регулярний тип проектують з елементів геометричної форми. Цьому стилю відповідають такі види квітничкового оформлення: бордюри, клумби, партери, рабатки, декоративні вази, квітники з килимових рослин тощо. Види регулярного квітничкового оформлення залежать від архітектурно-планувального вирішення вулиць, бульварів, площ, скверів, парадних місць перед громадськими та адміністративними будівлями.

Пейзажні квітники – це групи, масиви, квітничкові угруповання, квітничкові галявини, сади безперервного цвітіння, кам'яні сади тощо. Пейзажні квітничкові композиції мають такі особливості формування: вільні обриси контурів, динамічний силует, мальовниче розміщення.

Квітничкове оформлення у Харкові найчастіше має регулярний принцип планування. Часто зустрічаються бордюри, клумби, рабатки. Пейзажні композиції також зустрічаються, але займають меншу площу.

Квітничкове оформлення міста включає велику різноманітність композиційних елементів з використанням однорічних, дворічних й багаторічних трав'янистих рослин, у тому числі, групи красивоквітучих і декоративно-листяних, витких й килимових, ґрунтопокривних видів, куди входять і злакові трави, які утворюють важливі фонові газонні покриття.

Однорічні квітничкові рослини за красою, яскравістю забарвлення, тривалістю та рясністю цвітіння перевершують квітничкові рослини інших груп. Чорнобривці дрібноквітничкові, петунія гібридна, айстра однорічна,

сальвія блискуча, майорці стрункі, космея звичайна, пеларгонія зональна – є найпоширенішими видами в озелененні прибудинкових територій.

Цінністю дворічників є раннє, тривале та рясне цвітіння, тому їх широко використовують для оформлення клумб, квітникових угруповань. Мальва рожева в озелененні залишається популярною рослиною на протязі багатьох років. Культивували мальву ще в Стародавньому Єгипті і Греції. Її цілющі властивості описані в працях Гіппократа і Плінія Старшого. Великі яскраво-рожеві квіти завжди прикрашали українські оселі та будинки, що стало національним символом і справжньою прикрасою садів.

Вирішальне значення в оформленні садів та парків мають багаторічні рослини, які зимують у відкритому ґрунті. У квітниках від ранньої весни до пізньої осені квітують багаторічники. Первоцвіти, крокуси, тюльпани, нарциси – перші квіткові рослини, які є яскравою окрасою міста навесні.

Красивоквітучі лілії, іриси, півонія китайська, лілійник жовтий, конвалія травнева, волошка підбілена, флокс волотистий, гвоздика турецька, дельфіній гібридний, геліопсис шорсткуватий, рудбекія гібридна, гайлардія великоквіткова, енотера місурійська, астільба є найпопулярнішими в озелененні прибудинкових територій. Хризантема садова, айстра новоанглійська, айстра новобельгійська, очиток видний – створюють осінній акцент на клумбах і залишаються декоративними до осінніх приморозків. Серед декоративно-листяних рослин найрозповсюдженішими в озелененні є різні види і сорти хости, колеус Блюме, цинерарія приморська, щиряця хвостата, барвінок малий.

Крім того, широкий асортимент троянд дозволяє створювати яскраві композиції у садах, парках, скверах, які вражають своєю оригінальністю та насиченістю кольорів. Часто спостерігаємо гармонійне поєднання троянд з іншими декоративними рослинами та квітами (рис. 2).

Квітникове оформлення парків, скверів, адміністративних закладів, прибудинкових територій у місті Харків є високодекоративним, патріотичним, що створює особливий настрій містян і є візитівкою міста.

Література

1. Пушкар В.В., Жирнов А.Д., Вільгельм-Швадчак О.К. Дизайн квітників: Навчальний посібник. К.: ДАКККіМ, 2003. 92 с.
2. Швиденко І.М. Квітникарство та дизайн квітників: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання за спеціальністю 206 «Садово-паркове господарство». ДБТУ. Харків: 2024. 224 с.